Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/38137,Nowosci-wydawnicze-Oddzialu-IPN-w-Katowicach.html
20.04.2024, 10:06

Nowości wydawnicze Oddziału IPN w Katowicach

Polecamy najnowsze publikacje Oddziału IPN w Katowicach: dr. Adama Dziuby pt. „Totalitaryzacja. Polska Partia Robotnicza na scenie politycznej województwa śląskiego (1945–1948)” oraz dr. Andrzeja Sznajdera „Budownictwo kościołów w diecezji częstochowskiej w latach 1945–1989”.

Adam Dziuba, Totalitaryzacja. Polska Partia Robotnicza na scenie politycznej województwa śląskiego [1945–1948], Katowice 2016.

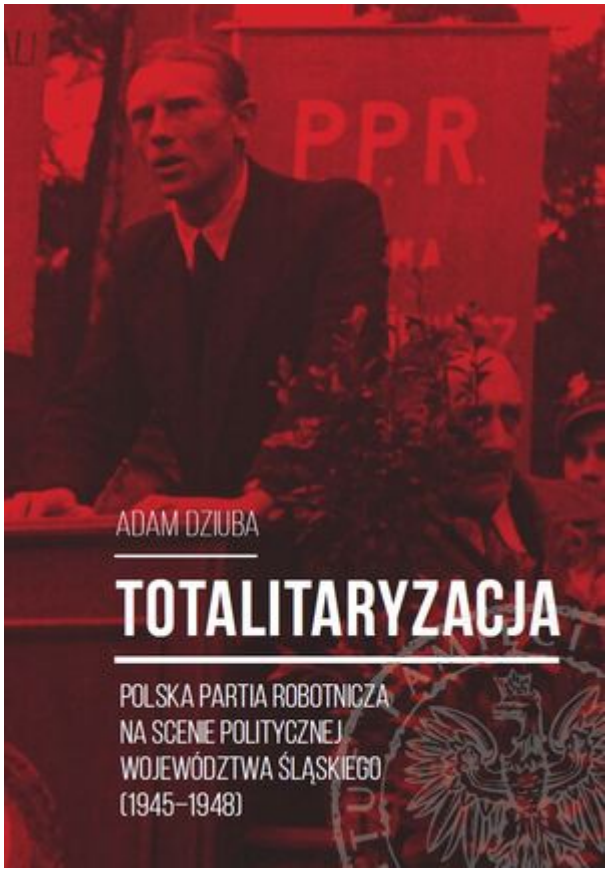

Totalitaryzacja. Polska Partia Robotnicza na scenie politycznej województwa śląskiego (1945–1948).

Prezentowana monografia opisuje dzieje, struktury i formy politycznej aktywności Polskiej Partii Robotniczej w województwie śląskim w latach 1945–1948. Partia ta, mimo marginalnego początkowo wpływu na społeczeństwo Górnego Śląska i Zagłębią Dąbrowskiego, w ciągu kilku lat zmieniła się w organizację masową, dominującą na scenie politycznej województwa, kontrolującą miejscowy przemysł oraz zachowania ludności. Pozycję tę osiągnęła wykorzystując uwarunkowania systemowe: poparcie sowieckie, dominację PPR w systemie politycznym, kontrolę nad aparatem bezpieczeństwa oraz administracją państwową i przemysłową.

W pierwszym rozdziale pracy omówiono rozwój organizacyjny PPR na w województwie śląskim, uwzględniając również funkcjonowanie komunistów w czasach przedwojennych i w okresie okupacji. Przedstawiono następnie organizację Komitetu Wojewódzkiego PPR oraz tworzenie lokalnych organizacji pepeerowskich i kolejne akcje naboru do śląsko-zagłębiowskiej organizacji partyjnej,

dzięki czemu jej struktury już w 1947 r. przekroczyły 100 tys. członków i stały się najliczniejsze w kraju.

W rozdziale drugim zaprezentowano zadania najwyższych organów KW PPR w Katowicach (wojewódzka konferencja partyjna, plenum, egzekutywa, sekretarze i sekretariat) oraz scharakteryzowano elitę wojewódzkiej organizacji PPR. Omówiono również kompetencje i działalność wydziałów KW PPR, komitetów niższego szczebla i komórek partyjnych.

Budownictwo kościołów w diecezji częstochowskiej w latach 1945–1989.

Rozdział trzeci został poświęcony nierównoprawnym relacjom PPR z innymi partiami działającymi na scenie politycznej województwa śląskiego. Pepeerowskie kierownictwo skutecznie wykorzystywało w rozgrywkach ze stronnictwami satelickimi jak i ugrupowaniami opozycyjnymi swą nadrzędną pozycję. „Sojuszników" podporządkowało przez działających w ich szeregach własnych działaczy (tzw. „wtyczki"), generując w ich szeregach konflikty i podziały, wykorzystując działania aparatu bezpieczeństwa, wreszcie interweniując w swej warszawskiej centrali, gdy dotychczasowe metody zawodziły – co miało miejsce zwłaszcza w przypadku Polskiej Partii Socjalistycznej, która kilkakrotnie znalazła się na granicy zerwania wymuszonej odgórnie współpracy ze swym silniejszym aliantem. Opozycja traktowana była brutalnie – odseparowano ją od udziału w sprawowaniu władzy, niszczono za pomocą metod prawnych i pozaprawnych, a na koniec zmarginalizowano i podporządkowano.

Czwarty rozdział poświecono polityce śląsko-zagłębiowskiej PPR wobec organizacji społecznych i zawodowych. Wszystkie zrzeszenia w większym lub mniejszym stopniu zmuszone były uznać zwierzchnictwo partii rządzącej, lecz niektóre były wprost jej emanacjami, natomiast inne, wywodzące się ze stowarzyszeń o przedwojennej genezie,

miały większy margines samodzielności. Jednak nawet takie, które od polityki się separowały (jak Polski Czerwony Krzyż) zostały ostatecznie podporządkowane przez komunistów.

Ostatni rozdział omawia przebieg kampanii politycznych organizowanych przez PPR i służących ugruntowaniu, a następnie powiększeniu zakresu władzy tej partii, poczynając od akcji związanych z referendum z 30 czerwca 1946 r. i wyborami sejmowymi z 19 stycznia 1947 r. poprzez „bitwę o handel" i organizację współzawodnictwa pracy, kończąc zaś na propagowaniu ideologii komunistycznej, kolektywizacji rolnictwa i ostatecznym opanowaniu administracji przemysłowej i państwowej.

Więcej informacji o publikacji

Andrzej Sznajder, *Budownictwo kościołów w diecezji częstochowskiej w latach 1945–1989*, Katowice 2016.

Jest to kompletna monografia dotycząca całej diecezji i całego okresu totalitaryzmu komunistycznego. Monografia została oparta o rzetelną i pełną kwerendę źródłową kilku archiwów państwowych o kościelnych. […] Andrzej Sznajder stanął w pełni na wysokości zadania. Wykazał się bardzo dużą znajomością problemu, umiejętnością stawiania pytań, szukania na nich odpowiedzi i logicznego wnioskowania. Dał się poznać jako wnikliwy badacz przeszłości. Sądy zawarte na stronach rozprawy są wyważone, wolne od ulegania fascynacjom, co ułatwia autorowi zachowanie obiektywizmu.

Z recenzji ks. prof. dr. hab. Stanisława Nabywańca

Opracowanie znacząco powiększa stan naszej wiedzy w odniesieniu do historii diecezji częstochowskiej i w sposób modelowy otwiera perspektywę badań regionalnych nad tą problematyką w kolejnych diecezjach. W ten sposób powoduje istotny postęp w badaniach nad historią Kościoła w Polsce XX wieku.

Z recenzji dr. hab. Ryszard Gryza, prof. UJK w Kielcach

Więcej informacji o publikacji